

Catalonië OP VLEUGELS

Vale gieren storten zich op gevoerd vlees. Alles gaat op, ook botten kunnen ze verteren.

Koereigers scharrelen tussen Camarque-paarden, profiterend van de insecten die de grazers aantrekken.

De delta van de Spaanse rivier Ebro is een van de belangrijkste wetlands in Europa en een waar luilekkerland voor vele duizenden vogels. Fotograaf Niels Kooyman bezocht het gebied, trok door twee nabijgelegen natuurparken en kwam ogen en oren tekort.

TEKST NIELS KOOYMAN FOTO'S NIELS KOOYMAN E.A.

Waar de Ebro uitmondt in de Middellandse Zee waaiert de rivier uit in een flinke delta. Een sedimentbank van recente datum – relatief gezien – die tot 24 kilometer in zee reikt. Aan de ligging van de voormalige kustplaats Amposta zie je hoe snel dit gebied gegroeid is; de stad ligt nu vele kilometers landinwaarts aan de rand van de delta, maar had in de vierde eeuw na Christus nog een zeehaven. Een wisselwerking tussen rivier en zee, wind en stroming, zwaartekracht en sediment leverde 920 km² nieuwe natuur op. Moerassen met in rietvelden verborgen poelen, zoutmeren, strandvlaktes waar krekken eindigen, kortom: een vogelparadijs. En ook paradijselijke landbouwgrond, vlak en vruchtbaar. Geschikt voor het telen van rijst, met als logisch gevolg dat de delta niet natuurlijk is gebleven. Gelukkig zijn de wadi's voor veel vogelsoorten een aantrekkelijk milieu om te foerageren, zozeer zelfs dat de EU subsidie verstrekt op rijstbouw. Het resterende natuurlijke landschap wordt beschermd door de overheid, 78 km² in totaal.

Surrealistisch decor

Een zwaaiende arm uit een pick-uptruck met zwaailichten gebiedt tegemoetkomende automobilisten aan de kant te gaan. Een konvooi met indrukwekkend hoge en vooral ook brede landbouwmachines op trailers komt voorbij. Maaidorsers. Bij ons

zouden ze graan oogsten, hier staan ze op rupsbanden en halen de rijst binnen. Daarbij wordt in de normaliter onder water gezette rijstvelden het waterpeil verlaagd, hét moment waarop deze minipolders extra interessant worden voor veel vogels.

Op een net geoogste akker tel ik 21 zwarte ibissen, 10 kleine zilverreigers, enkele koereigers en ruim honderd kok- en zilvermeeuwen. Naast me, verborgen in een weelderig begroeide sloot, roept een purperkoet. Ik ben onderweg naar de kust, maar schiet maar matig op, al fotograferend en vogelend. Want de delta wemelt van de vogels, en geen kinderachtige soorten ook: kuifleeuwerik, blauwborst, morinelplevier, blonde ruiter, dwergarend en zo kan ik nog wel even doorgaan. >

Ebro en Ebre

De rivier Ebro ontspringt in het noordwesten van Spanje en stroomt 925 kilometer langs de Pyreneeën naar de Spaanse oostkust om in de Middellandse Zee uit te monden. Het stroomdal is niet door de rivier zelf gevormd, zoals meestal het geval is, maar is veroorzaakt door het kantelen van het aardoppervlak (als gevolg van tektonische werking). De Ebro is nauwelijks bevaarbaar door de geringe diepte; bovendien liggen in de rivier diverse dammen met ingebouwde krachtcentrales die 50 procent van de Spaanse elektriciteit opwekken.

53
kilometer
aan zandstrand
vangt aan
de rand van
de delta golven
uit de zee op.

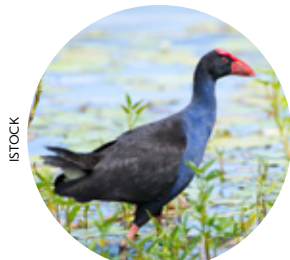
Een observatietoren bij de monding van de Ebro.

In natuurreservaat Sebes volg je over plankieren de rivieroever.

De flanken van Mont Caro, in nationaal park Els Ports, leefgebied van de Spaanse steenbok en steenarend.

Purperkoet

Blonde ruiter

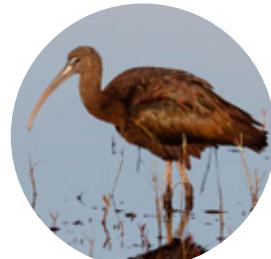
Audouins meeuw

Kuifleeuwerik

Blauwborst

Zwarte ibis

> Eenmaal bij het strand word ik opgewacht door een groep rustende Audouins meeuwen, die alleen langs de Middellandse Zee broeden en enkele jaren geleden nog als kwetsbaar op de rode lijst stonden. Over het strand, feitelijk een landtong in zee, bereik ik een complex van zoutmeren, waar zout wordt gewonnen door een gespecialiseerd bedrijf. En in het bijna surrealistisch kleurloze decor van bedrijfsgebouwen, waterbekkens en bergen zout scharrelen ontelbare Europese flamingo's rond in bijpassend vaalwit. Drieduizend zijn het er, volgens de park-beheerder. Indrukwekkend is het in elk geval.

Opdringerige gieren

Tijdens een tweedaagse tocht door het achterland van de Ebrodelta begeef ik me in een totaal ander landschap dan dat van de delta zelf. Bij de stad Flix arriveer ik voor zonsopkomst in natuurreservaat Sebes. Maar de zangvogels zijn al op en de cetti's zangers zijn zo te horen klaarwakker. Niet eerder hoorde ik er zo veel bij elkaar, vier stuks op honderd meter rivieroever.

De vegetatie is weelderig in de lage delen langs de Ebro, riet groeit er tot vier meter hoog. In tamariskstruiken leeft het tuponiakevertje (ontdekt in 1975), dat alleen hier voorkomt. Verder verwijderd van de oever is de bodem stenig en de vegetatie spaarzaam, net als in de bergen van Els Ports; ook niet verwonderlijk met 1.441 meter hoge toppen als die

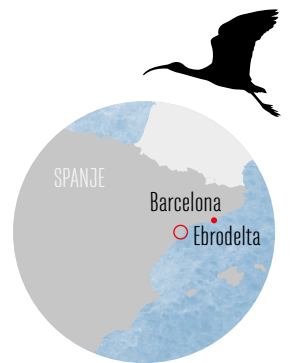
van Mont Caro. Op een hooggelegen rotsrichel roept een jonge steenarend. En in het vogelobservatiestation Mas de Buñol raak ik de tel kwijt, zo veel valse gieren als daarop afkomen. De beheerder, die de vogels vlees voert, is af en toe onzichtbaar tussen de opdringerige vogels. Mas de Buñol is een van de vele locaties waar gieren worden bijgevoerd nadat door een nieuwe Europese veewet – die als gevolg had dat de gieren veel minder kadavers vinden om op te eten – de gierenpopulatie decimeerde.

Onzichtbare uilen

Rond middernacht rijden we het dorp Eucaliptus binnen, dat op dit uur uitgestorven is. We stoppen bij een parkje. Mijn gids Iago Brugnoli, met wie ik tijdens de prachtige nachtelijke vogeltocht al heb kunnen genieten van een paar fraaie Moorse nachtzwaluwen en steenuilen, laat een gettoblaster achter bij wat palmbomen en komt naast me staan. Uit het apparaat schalt de roep van een dwergooruil, wij hopen op een reactie van de echte versie. Niets. Zojuist hadden we wel succes op een kerkuilenlocatie; als een fantoom zeilde de vogel geruisloos langs. We wagen tot slot nog een poging een ransuil te lokken bij het nabijgelegen strand. Maar ook deze nachtbraker houdt zich stil. Maar dan, net als ik afscheid neem van de gids, klinkt uit het duister de ijle roep van een dwergooruil. We lachen. Het verkeerde beestje... 🦉

Meer informatie

Spaans Verkeersbureau: spain.info;
Catalaans Toerismebureau: catalunya.com • reisgids Ebrodelta (ook over vogelobservatie): terresdelebre.travel • natuurpark Delta de l'Ebre parcsnaturals.gencat.cat/ca/delta-ebre • natuurpark Els Ports: parcsnaturals.gencat.cat/ca/ports • gierenobservatie Mas de Buñol: masdebunol.com • natuurreservaat Sebes: reservanaturalsebes.org.

Delta Birding Festival

Voor het vijfde opeenvolgende jaar vindt in september 2018 het Delta Birding Festival plaats. Tijdens dit festival wordt op een centrale locatie in de Ebrodelta een driedaags programma aangeboden met lezingen, workshops, excursies en een beurs met producten op het gebied van natuurbeleving en vogelobservatie. De winst die gemaakt wordt op de verkoop van entreekaarten wordt geschonken aan een goed doel; in 2017 was dat een onderzoek naar de migratie van de zomertortel. Delta Birding Festival: deltabirdingfestival.com.

Filmtip

Bekijk een korte documentaire over de Ebrodelta op rootsmagazine.nl onder Video.